

НАЙ-РАННИЯТ КИТАЙСКИ УЧЕБНИК ПО АКОРДЕОН

Хуанг Ин

АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, докторант

Резюме: *Акордеонът навлиза в Китай от средата на XIX век покрай историческото развитие на културния обмен със Запада. Още в ранните етапи на акордеонното изкуство в страната са написани, преведени и публикувани книги, посветени на този инструмент. Тази статия провежда по-подробно проучване на най-ранния китайски „Учебник по акордеон“, предлагайки един обобщен поглед към специфичната ситуация в началото на развитието на акордеонното изкуство в Китай.*

Ключови думи: *акордеон, Китай, учебник*

THE EARLIEST CHINESE WORKBOOK FOR ACCORDION

Huang In

Academy of Music, Dance and Fine Arts “Prof. Asen Diamandiev” – Plovdiv,
PhD student

Abstract: *The accordion enters China from the middle of the 19th century during the historical development of the cultural exchange with the West. Many books dedicated to this instrument were written, translated, and published in the earliest stages of the accordion art in the country. This article researches the earliest Chinese “Workbook for Accordion” in detail, offering a wide perspective to the specific situation in the beginning of the development of the accordion art in China.*

Keywords: *accordion, China, workbook*

Според предварително проучване много книги и партитури, свързани с китайското акордеонно изкуство са преведени, компилирани и публикувани в началото на неговото развитие. Първите три официално публикувани книги за акордеон са

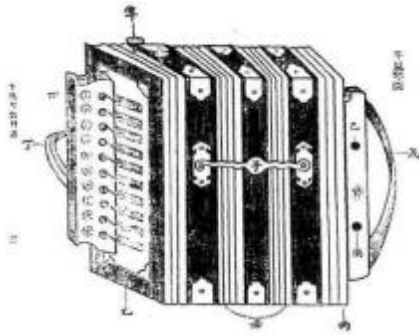
„Самостоятелно обучение по акордеон“¹ „Учебник по акордеон“ и „Пеене на акордеон“ (тази книга все още не е намерена във физически оригинал). Съдържанието на тези книги се основава главно на превода и адаптацията от японски и западни книги за акордеон, а степента на трудност е сравнително ниска. Въпреки това, те са продукт на инициативата на китайския народ да изучава чуждото за страната изкуство за акордеон. Тези книги изиграват пионерска роля в разширяването на музикалния обмен между Китай и други страни, както и в развитието на местното китайското акордеонно изкуство, и ни предоставят специфична основа за изследване върху въвеждането на акордеона в страната.

„Учебникът по акордеон“, който можем да видим днес (днес тази книга е в библиотеката на Тиендзин) е непълно копие. Липсват корицата и последната ѝ страница, така че е невъзможно да се установи нейния автор и точната дата на издаване. Въпреки това, въз основа на съдържанието и стила на писане на книгата, може да се предположи, че тя датира приблизително от времето на късната династия Цин. От гледна точка на съдържанието, тази книга е по-подробна и по-богата от „Самостоятелно обучение по акордеон“, и спрямо нея има повече отзиви и информация.

Основното съдържание на книгата включва: схема на акордеона (фиг. 1) и рисунка на седнала поза (фиг. 2), кратко въведение в създаването, стойността и избора, свиренето и упражненията по акордеон, както и грижата за него, основна музикална теория, и т.н. След това книгата съдържа етюди, национални химни на различни страни, военни песни, маршове, партитури за източни и западни танци, полифонични музикални партитури и ансамблови музикални партитури и накрая „духащ орган“ (т.е.: Blow Accordion, кръстен на акордеона, но с по-проста структура), както и методи за свирене на напречна флейта. В „ключовите точки на тази книга“ авторът посочва:

„Ако искате да си купите акордеон, първо трябва да знаете как да го изберете; ако искате да опитате акордеон, първо трябва да знаете как да свирите на него; ако искате да практикувате акордеон, трябва да знаете как да го правите; ако искате да цените акордеона, трябва да знаете как да го пазите. Книгата описва тези четири аспекта подробно, което улеснява начинаещите при научаването и използването ѝ.“ Следователно тази книга е учебник, подходящ за начинаещи.

¹ „Самостоятелно изучаване на акордеон“ сега е в Столичната библиотека в Китай. Учебникът е публикуван на 28 март 1908 г. Автор е г-жа Джанг Чжън Дзъин, живяла по време на династията Цин. Животът ѝ е неизвестен. Тази книга представя по-подробно използването на акордеона и основните познания по теория на музиката, както и 40 музикални произведения, всяко с текст. „Самостоятелно“ в заглавието показва, че това е учебник за самообучение

Фиг. 1. Схема на акордеон

Фиг. 2. Седнала поза за свирене на акордеон

Акордеонът, използван в тази книга, е диатоничен, и е същият като този в най-ранния учебник по акордеон в Китай „Самостоятелно обучение по акордеон“. Разликата е, че в „Учебник по акордеон“ се използва опростена музикална нотация, докато книгата „Самостоятелно обучение“ използва японска нотация за този инструмент. Авторът обяснява в „Тълкуване на опростена музикална нотация“ следното: „Музикалната нотация на акордеон в западните страни използва системата с петолинии. Но тя е трудна за разбиране от начинаещите. Япония използва числа и добавя някои щрихи..“ Но недостатъкът на този метод е, че „въпреки че е лесен за разпознаване, той не е подходящ за пеене“. „Наскоро публикуваните учебници по орган в Китай обикновено използват опростени означения с арабски цифри за записване на ноти.“ (От това можем да направим извода, че когато авторът е редактирал тази книга, вече е имало учебник по акордеон, публикуван в Китай, и неговата редакция и дата на публикуване не може да бъде по-рано от 1903 г.²). Ето защо, всички военни песни и танцова музика, преведени и редактирани от автора, са отбелязани с „опростени музикални ноти“, отбелязани с арабски цифри(фиг. 3). В допълнение авторът счита, че много китайски опери “кунцю”³, както и народни

² По-ранните учебници по орган в Китай включват: Глава 3 „Методи за практикуване на орган“ в джобната „Енциклопедия на музиката“, съставена от Дзън Джъмин от октомври 1903 г.; „Колекция за училищно пеене“, редактирана от Шън Сингонгот 1903 до 1907 г., също съдържа инструкции за свирене на орган.

³ Операта Кунцю, известна в началото и като „Куншан Цян“ (наричана още „Кунцянь“), е един от най-старите видове китайска традиционна опера. Произхожда от град Куншан, Суджоу, Китай през XIV век. По-късно е усъвършенствана от Вей Лянфу (1489-1566) и други и се разпространява в цял Китай. Тази опера доминира на китайската театрална сцена в продължение на почти 300 години, от средата на династията Мин. Операта Кунцю съчетава пеене, скандиране, битки, танци и бойни изкуства. Тя е характерна със своите елегантни мелодии, мелодична дикция и деликатни изпълнения. Известна е като „прародител на всички опери“. Кунцю операта използва барабани и „дъски“, за да контролира ритъма на пеене, както и Цюди и Сансиен като основни инструменти за аккомпанимент. През 2001 г. е включена в списъка на ЮНЕСКО като „шедьовър на устното и нематериално наследство на човечеството“.

Второ, акордеонът е подходящ за частни училища. „Днес древните златни шедьоври, инструменти, конфуцианство, музика и съответното обучение в тях са западнали, което е жалко. Частното училище е място за всеобщо образование, а не място на „скучен затвор“ за децата. От време на време рецитирането на поезия от епохата Танг може да донесе удоволствие. Но ако преподавателите и песни за акордеон, те могат да направят от една класна стая едно щастливо място за обучение. Няма да има деца, които бягат от ученето. И поддържането на това щастие също е много просто.“

Трето, акордеонът е подходящ за взаимно обучение на ученици. „Органът е пълен с енергия, пианото има мощ, но залите за пиано са ограничени, а в малките стаи няма как да се изучава от много ученици заедно. Акордеонът обаче дава тази възможност. Ако всички мои ученици и ученички си купят акордеон поотделно или заедно, те могат да се съберат заедно в една стая, да обсъждат ритми, да пеят теми, и така ще напредват бързо.“

Четвърто, акордеонът е подходящ за пътуване. Авторът смята, че акордеонът е добър приятел по времена път. „Самотното стреме на хана, самотната лодка под студената луна е самотна като водата, без радост. Ако държим акордеон в ръка, той може да бъде като забавен гост в самотата. Реката идва от далечната планина, но ние имаме близък, спокоен приятел и можем да се насладим на радостта да бъдем сами с него.“

Разделът „Предварителна практика“ на тази книга включва осем прости етюда, гами, детски песни и др. Някои от тях все още се използват в настоящите начални учебници по акордеон. Следват националните химни на Обединеното кралство, Япония, Русия, Съединените щати, Съветския съюз и Австрия. А след тях има японски военни песни, маршове и танцова музика. Освен това авторът е компилирал и някои ансамблови партитури, като японски полифонични творби (във вид на акомпанимент към песни като „Смелият моряк“ и т.н.), състав от два или четири акордеона, партитури за индивидуален ансамбъл (две пиана, една камбана и един барабан), особено подходящи за използване от юношески музикални групи в Китай. Накрая редакторът споменава като причина за съставянето на тази книга, че по това време в страната не е имало специален учебник по акордеон.

Що се отнася до производството на акордеони, авторът казва: „Акордеоните са създадени в Германия, така че най-добрите акордеони са немските. В Япония се използват два вида – едните са японско производство, другите – чуждестранно. Цените са подобни, пет юана за голям и три юана за малък акордеон.“ Най-ценното е, че авторът

успява да предвиди бъдещето на акордеона в Китай в началото на XX век и че той ще играе роля в популяризирането на музиката. Авторът посочва значението на националното производство на акордеони. „Акордеонът е мощен инструмент за популяризиране на музиката. Много е лесен за имитация. С постепенното развитие на музиката у нас се разширява и пазарът за продажба на акордеони. В бъдеще акордеонът ще се превърне в необходим инструмент за семейството. Ако той може да се копира, цената ще бъде по-евтина. Това не е бойкот. Това е губещата стратегия и се надявам нашите арт индустриалци да ѝ обърнат внимание.“

След анализ на представения по-горе учебник по акордеон, може да обобщим следните негови приноси:

Първо, учебникът е от голямо значение за теоретичните изследвания на китайските акордеони. Самата история на акордеона не е много дълга, изминали са само малко повече от 190 години от раждането му през 1829 г. За Китай акордеонът е чужд инструмент, а историята му в страната е още по-кратка. Съответно, по отношение на областта на китайската теория за акордеон е особено необходимо да се съберат данни за задълбочени изследвания. В по-голямата част от академичната литература, публикувана в Китай се твърди, че датата на въвеждане на този инструмент в страната е през 1920 г. Всъщност ранните китайски ръкописи на акордеони, открити досега, показват, че акордеонът е въведен в Китай поне още в началото на XX век. Няма съмнение, че гореспоменатите две музикални книги са важни китайски документи за акордеон и са от голямо значение за историческите изследвания на ранното му въвеждане в страната.

Второ, този учебник отразява историческия факт, че Китай приема западната музика в началото на XX век през Япония. Сборникът „Училищни музикални песни“, важен представител на съвременната китайска музикална култура, е създаден и популяризиран за първи път от китайски студенти, учещи в Япония. Авторът на „Самостоятелно обучение по акордеон“ редактира този учебник в Япония и музикалните партитури в него взаимстват японски мелодии, които са били популярни по онова време. Следователно той осигурява основа за изследване на произхода на китайските „Училищни музикални песни“.

Трето, този учебник въвежда основни познания за западната музикална теория, които изиграват роля в насърчаването на разпространението на тази теория в Китай. В първите дни на създаването на училища в нов стил пеенето на „Училищни песни“ е почти единственото съдържание на китайското музикално образование и училищата, в

които учениците могат да се учат да свирят на западни инструменти, са много малко. За западните музикални инструменти, въведени в Китай, учебниците за изпълнение са едно от необходимите условия за тяхното развитие. Известна като „кralицата” на музикалните инструменти и с дълга история, цигулката се появява в страната още през XVII в., но въпреки това, до 1919 г. в Китай все още няма партитури за цигулка⁴. Акордеонът обаче, който е роден през 1820-те години и някога е бил смятан за „недостоеен за усъвършенстване“⁵, разполага с учебник, написан от самите китайци още в началото на XX век. Но в повечето монографии, посветени на изпълнението на западните музикални инструменти в Китай, за съжаление, дълго време не се обръща нужното внимание на истинската им история.

Използвана литература

1. Джензинг, Жан от династията Цин в Китай. Самостоятелно обучение по акордеон, 1908.
2. Фън, З. Здравият разум на музиката, Шанхайска библиотека Ядун, 1926, с.73.
3. Renping, Q. Китайска музика за цигулка. – В: Hunan Literature and Art. 2001, с.72. ISBN 9787540424558.

⁴ „Учебникът по цигулка“, съставен от Xiao Youmei през 1927 г., е първата книга за цигулка, написана от китаец. Вижте „Китайска музика за цигулка“ от Qian Renping, страница 72, издателство Hunan Literature and Art, 2001.

⁵ „Акордеонът, както и хармониката, е непрофесионален, прост инструмент, използван и като детска играчка.“ Вижте страница 65 от „Common Sense of Music“ от Фън Зикай (9 ноември 1898 г. – 15 септември 1975 г.), публикувана от Shanghai Yadong Library през 1925 г.